Nuorisovaltuuston lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen 2027 ja taloussuunnitelmaan 2027-2030

Keski-Suomen nuorisovaltuusto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä 2027 ja taloussuunnitelmasta vuosille 2027-2030.

Keski-Suomen hyvinvointialueella edessä on todella suuren 304 miljoonan euron alijäämän kattaminen vuoteen 2030 loppuun mennessä. Nuorisovaltuusto ymmärtää sopeutustarpeen (60 Me) ja haastavan taloustilanteen, mutta toivoo silti, että peruspalvelut turvattaisiin mahdollisimman hyvin, myös reuna-alueilla missä joukkoliikennettä ei ole.

Nyt on raportoitu lastensuojelun sijoitusten vähenemisestä. Tämä on hyvä asia. Vuoden 2027 yhteinen kehittämiskohde on lastensuojelun asiakkaiden ohjautuminen tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Tarvitaan riittävästi ennaltaehkäiseviä varhaisen tuen toimenpiteitä niin ettei lasten ja nuorten sijoitusten määrä kääntyisi kasvuun. Talousarviokirjassa mainitaan lastensuojelun vaativan tason ostopalveluiden vähentäminen. Vähennystarpeesta huolimatta tätä palvelua tullaan tarvitsemaan. Pystytäänkö toteuttamaan omana toimintana? Huostaanottojen purkamisen kehittäminen sujuvammaksi saa kannatusta nuorisovaltuustolta. Nuorisovaltuusto arvostaa sitä, että huostaanotettujen lasten sijoituspaikka pyritään turvaamaan mahdollisimman pysyvänä. Siirtely paikasta toiseen heikentää turvallisuuden tunnetta. Lastensuojelussa toimivien vapaaehtoisten ja järjestöjen valvontaa on toteutettava.

Nuorten arjessa merkityksellisiä ovat kohtaamiset arjessa. Erityisesti koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut (terveydenhoitajat, seksuaaliterveyspalvelut, lääkärit, kuraattorit ja psykologit) on turvattava. Näissä palveluissa on ollut haasteita, esimerkiksi psykologien saatavuudessa. Nämä ovat kuitenkin tärkeitä ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluita.

Etä- ja digipalveluiden kehittäminen on hyvä asia, mutta nuoret tarvitsevat myös kohtaamista kasvokkain. Vaihtoehdot tulee säilyttää. Palveluiden aukioloaikoja suunniteltaessa tulee ottaa huomioon esimerkiksi kouluajat. Kouluterveydenhoitajan vastaanotto ei voi olla ennen koulukuljetusten saapumista. Henkilöstön vähentäminen huolestuttaa. Jos työssäkäyntialue laajenee, lisääntyykö myös henkilöstön vaihtuvuus? Pysyvä, tuttu työntekijä on tärkeä asia.

Nuorisovaltuusto toivoo, että päätöksiä valmistellaan laajasti eri toimijoiden kanssa ja niissä arvioidaan vaikutukset palveluiden käyttäjille.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden hoito- ja palveluketjun päivittämisessä kannattaa huomioida myös palveluiden käyttäjien näkökulmat. Alle 25-vuotiaiden maksuton ehkäisy tulee säilyttää.